

szerelmedben öt évet és majd két hónapot éltem... - Adj gyermekeink mindegyikének, ha kilép a világba, egy emléket tőlem - élő jelöl annak, hogy az, aki becsületesen és tisztán élte egész életét - nyugodtan bír meghalni..."

A halálós ítéletet 1849. október 6-án a reggeli órákban hajtották végre. A sorban balról ő volt az első. Holttestét a kivégzés színhelyén az aradi vár sáncarkában hantolták el. Maradványait - hosszas keresés után - 1913-ban találták meg. Végso nyughelye a tábornok társaihoz hasonlóan neki is az aradi emlékoszlop kriptájában lett. Ma is ott nyugszanak csontjai.

Lázár Vilmos honvéd ezredes, aradi vértanú becsülettel szolgált a szabadságharc szent ügyét. Eskuje szellemében hűen kitartott a honvéd seregben. Nem menekült el külföldre, bátran nézett szembe az osztrák hadbíróssággal. A magyar kormány és katonai elöljárói méltányolták katonai tudását és tehetségét. Ezért is kapott seregtestet, s ezredesi rendfokozatot. Tetteivel szolgált meg a bizalmat. Az egykori utásztiszt a magasabb beosztásaiban, más szolgálati feladatokat is kiválóan oldotta meg. Talán túl jól is, ezért jutott az osztrák hadbírók elé, akik nem tudták neki megbocsátani, hogy hősiiesen harcolt a birodalmi seregek ellen.

Felhasznált irodalom.

- Bona Gábor: Tábornokok és torzstisztek a szabadságharcban.
Budapest, Irinyi Katonai Kiadó. Második bővített kiadás. 1987.
- Matolai Etele: Visszaemlékezéseim honvéd életemre
Sátoraljaújlýhely. 1883.

MŰSZAKI KATONÁK RÉSZÉRE ADOMÁNYOZOTT JELVÉNYEK III.:

A Magyar Néphadsereg kitüntetõ jelvényei

Kenyeres Dénes alezredes
MH Szentgyörgyi Dezsõ Harcászati Repulõezred

I. Kiváló jelvények:

Az eltelt 49 évben a Magyar Honvédségnél, illetve a Magyar Néphadseregben is adományoztak különféle jelvényeket az arra érdemeseknek. Adták a kiváló munkáért, kiváló szaktevékenységekért, amelyeket időnként másként neveztek. De viseltek jelvényt a katonai iskolák növendékei is.

1950-1957 közötti időszakban minden fejezvény, vagy szakcsapat, de a különböző szakszolgálati ágak is rendszeresítették kiváló jelvényeket. Így természetesen a műszaki katonák, műszaki szakképzettségű sorkatonák /honvédek, tisztesek, sortisztelhelyettesek/ részére is. Ezeket a kiváló jelvényeket 1950. január 25-én rendszeresítették. A műszaki csapatoknál, a műszaki szakképzettségű katonák részére háromféle kiváló jelvényt alapítottak 1950-ben. Ezeket a jelvényeket egészen 1957-ig adományozták, a viselésüket még egy ideig engedélyezték.

A jelvények részletes leírása:

Mindenyik jelvény bronzosított fémről készült, formáját tekintve kor alakú. A jelvény bronz színűre oxidált tolgyszoszorúból áll. A koszorú felső felén, közepén 10 mm átmérőjű zománcosított vörös csillag helyezkedik el. Alul a koszorút 9 mm széles szalag fogja át. A jelvény nagysága 42x41 mm, súlya: 10 gramm.

1.sz. ábra: Kiváló utász jelvény:

A koszorú közepén ezüstözött, matt színű, 31x31 mm átmérőjű horgony van, s erre illeszkedik keresztalakban jobboldalon utász lapát, a baloldalon pedig csákány. A számszámok nyéllel lefelé lógnak. A sáncszkozok hossza 32 mm. Hátral kettő darab feltűző pánt van, mely az egyenruhára való feltűzésre szolgál. A ruha /kimenő és

gyakorló/ jobb-zseb takarója felett, közepén hordták.

2.sz. ábra: Kiváló aknász jelvény:

Formája, alakja, méretei megegyeznek az utász jelvénynél leírtakkal. A különbség annyi, hogy a koszorú közepén a horgony felett kor alakú, 10 mm átmérőjű robbanó akna helyezkedik el. Viselési és hord módja is megegyezik.

3.sz. ábra: Kiváló gépkezelő jelvény:

Nagysága, méretei, formája teljesen azonos az előző jelvényeknél leírtakkal. Eltérés: a koszorúra itt a horgony felett fogaskerek illeszkedik. A fogaskerek átmérője: 20 mm. A felillesztés módja, viselete ugyanaz, mint az előző jelvényeknél. A felsorolt jelvényeknél vésnöki, tervezői jelzés vagy szignalizáció nincs.

A kiváló műszaki gépkezelők kaphatták meg. A jelvények elnyerését az akkor folyó kiképzési időszakok /évek végén/ lezajló eredményes vizsgák után ítélték oda az arra érdemeseknek. Az adományozásuk a szocialista versenymozgalom sikeres vizsgái után egy-két hónappal történt. A korabeli újságok, folyóiratok fotói, illetve film kockák szerint a

katonák valóban viselték a kiérdemelt jelvényeket. Kutatásaim során, s a gyűjteményemben lévő jelvényekből megállapítottam, hogy ezeket a szakcsapat /fegyvernem/ kiváló jelvényeket a fegyvernemnek megfelelő koralakú színes posztó alátéttel viselték. Például a gyalogságnál szolgálók zöld, a tüzérségnél szolgálók piros, a harcokocsizóknál szolgálók fekete, a repülőknél szolgáló műszaki katonák kék színű alátétet hordtak a kiváló jelvények alatt. Ezek a jelvények rendkívül ritkák, a gyűjtők egy része rendelkezik velük. Az én magángyűjteményemben kettő darab van meg a háromféle jelvényből.

Meg kell még emlékeznem a tanintézeti jelvényekről is, ezeket a tiszti iskolások, illetve katonai főiskolások hordták a zubbony, illetve kopony bal karján felül.

II. Tanintézeti jelvények:

Tiszti iskola jelvények:

1949. november 1-én alapították meg a fegyvernemi katonai tanintézeteket a tiszti iskolákat. A tiszti iskolák hallgatói részére, 1950. november 13-án - egymástól való megkülönböztetés végett - saját iskolai karjelvényeket randszerűsítettek.

4.sz. ábra: Iáncsics Mihály Tiszti Iskola jelvénye:

Az iskola Szentendrén működött, ott képezték a műszaki tiszti iskola hallgatóit.

A jelvény részletes leírása:

Gépi hímzéssel készült, igen mutatós színes jelvény. Formája egyenlőszárú háromszög-pajzs volt, a pajzsmezőben nullámokat szelő sötétlilás színű rombuszoknak, benne uló katonával. A háttérben sárga színű híd látható két pilléren, a híd fölött, de még a pajzs mezőben 15 mm nagyságú vörös csillag van. A jelvényt 3 mm széles mélyzöld kifeszített szalagpalást szegélyezi, a szalagot aránysárga szélű szalagcsík fogja közre mindkét oldalon, illetve keresztbe. A jelvény mérete: 93x53 mm. A hímzett

jelvény oldalainak hossza: 68 mm. A tiszti iskolások a bal felső karjukon viselték a ruhára varrva. Így később a ruhával együtt elhasználódott. Ez a jelvény rendkívül ritka. A gyűjteményemből sajnos hiányzik ez a szépen, ízlésesen felépített jelvény.

1957 tavaszán a fegyvernemi tiszti iskolákat összevonták. Létrehozták az Egyesített Tiszti Iskolát. Ekkor a tiszti iskolás növendékeknek nem volt karjelvényük. 1967-ben a 13. számú törvényerejű rendelettel három Katonai Főiskolát hoztak létre. A műszaki tiszteket Szentendrén a Kossuth Lajos Főiskolán képezték. 1970-től rendszeresítették a főiskolai hallgatók részére a színes, himzett karjelvényeket. De mivel a Kossuth Főiskola karjelvénye nem tartalmaz műszaki szimbólumokat (horgony, csákány, ásó, lapát, fűrész) ezért ezzel a jelvénnel nem foglalkozom. Jelenleg a műszaki katonák csak a fegyvernemi jelvényük viselésén keresztül tudják bizonyítani külsőleg, hogy a műszaki fegyvernemnél szolgálnak, illetve műszaki szakképzettségük van. (Azóta újból bevezetésre kerültek az egységek, önálló alegységek karjelzése, így a műszaki alakulatok is rendelkeznek velük). A fegyvernemi jelvények arany, ezüst, bronz színűek, illetve a sorállomány krómozott, kisalakú fegyvernemi jelvényt visel. Jelenleg nincs osztályos jelvény sem a műszaki állomány részére.

Felhasznált irodalom:

- Szórádi Zsigmond - Tólas Géza: A Magyar Néphadsereg
jelvényei: 1945-1970
Bp. 1971.